

SVENSKA	FINSKA	BETYDELSE
AVTAL FÖR EXAMEN	TUTKINNON JÄRJESTÄMISSOPIMUS	Avtal som berättigar till anordnande av examen. Avtalet görs upp mellan den läroanstalt som ansöker om rättighet att anordna examen och den examenskommission till vilken examen hör.
BEDÖMARE/ EXAMINATOR	ARVIOIJA	Person som bedömer examinandens yrkesskicklighet. Examinatorn representerar arbetsgivarparten, arbetstagarparten eller utbildningssektorn.
BEDÖMNINGSKRITERIER	ARVIOINTIKRITEERI	De bedömningsnivåer som är uppgjorda enligt examensgrunderna och som definieras på en bedömningskala.
BEDÖMNINGSSAMTAL/ UTVÄRDERINGSSAMTAL	ARVIOINTIKESKUSTELU	Ett samtal som görs med examinanden efter examensuppgiften, där en bedömning av uppgiftens utförande görs. Bedömningen görs helst på trepartsbasis som ett samarbete mellan arbetslivet och representanter för undervisningsväsendet. Examinandens egna självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinanden genast efter bedömningen. Resultatet innebär en helhetsbedömning av prestationen som examinanden utfört under uppgiftens gång.
EXAMEN	TUTKINTO	Är en beteckning för den fristående examen som hör till det fristående examenssystemets struktur.
EXAMENSANSVARIG	TUTKINNON VASTUUHENKILÖ	Är examensarrangörens ansvarsperson. Examensansvarig bär ansvar för alla ärenden i examen som rör yrkesproven (examensavtal, finansiering av yrkesproven, information, samarbete med examenskommissionen, bedömare osv.)
EXAMENSARRANGÖR	TUTKINNON JÄRJESTÄJÄ	Utbildningsanordnare, annan sammanslutning eller stiftelse, som ingått avtal med en examenskommission om att ordna en bestämd examen.
EXAMENSDEL	TUTKINNON OSA	Examen består av obligatoriska och/eller valfria examensdelar, vars antal varierar beroende på examen. I fristående examen påvisas den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen med yrkesprov.
EXAMENSGRUNDER	TUTKINNON PERUSTEET	Riksomfattande grunder som anger vilka delar en examen omfattar, kraven på yrkesskicklighet, målen och kriterierna för bedömningen samt sätten att påvisa yrkesskickligheten.

EXAMENSKOMMISSION	TUTKINTOTOIMIKUNTA	Riksomfattande eller regionalt förtroendeorgan, som tillsätts enligt trepartprincipen och vars medlemmar är utsedda att representera sin egen organisation, vilket har fastställts av UBS. Examenskommissionen <ul style="list-style-type: none">- ansvarar för övervakningen av fristående examina- sörjer för att tillgången på yrkesprovstillfällen är tillräckliga och täckande- gör avtal för anordnande av examen, - preciserar mål för bedömning, bedömningskriterier samt sätt på vilka yrkesproven arrangeras- fastställer examensprestationerna och beviljar examensbetyg- tar initiativ för en utveckling av examensgrunderna och examenskommissionen- övervakar att det avgifter som avkrävs för yrkesprovstillfällena är skäliga
EXAMENSMATERIAL/ YRKESPROVSMATERIAL	NÄYTTÖMATERIALI	Material, som krävs för yrkesprovsarrangemangens planering, förverkligande och bedömning i enlighet med examensdelens krav. Yrkesprovsmaterialet innefattar anvisningar för yrkesprovets arrangör, examinand och bedömare.
EXAMENSMÄSTARE	NÄYTTÖTUTKINTOMESTARI	Är en person som avlagt en 15 sv utvecklingsutbildning för anordnandet av fristående examen (examensmästarutbildning) och som vanligtvis representerar undervisningsbranschen. Utbildningen finansieras av UBS: Enligt de nya avtalen för att arrangera fristående examen bör en av bedömarna ha avlagt ovannämnda utbildning (15 sv).
EXAMINAND	NÄYTÖN SUORITTAJA	Person, som deltar eller har deltagit i yrkesprovstillfällen i enlighet med kraven för examen och där påvisat sin yrkesskicklighet och sitt yrkesmässiga kunnande genom yrkesprov i de examensdelar av vilka examen består.
FORTLÖPANDE YRKESPROV	JATKUVA NÄYTTÖ	En form av yrkesprov, som pågår under en längre tidsperiod och där bedömningen vanligtvis sker på olika sätt under det fortlöpande yrkesprovet (observationer, intervjuer etc) samt med ett avslutande bedömningsamtal (trepartssamtal).
FRISTÅENDE EXAMEN	NÄYTTÖTUTKINTO	Fristående examen avläggs genom praktiska yrkesprov där examinanden visar sitt kunnande. En fristående examen kan avläggas oberoende av den utbildning examinanden har från tidigare och oberoende av hur han skaffat sig sin yrkeskunskap. Den som anordnar utbildning för fristående examen eller en del av den skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen och iaktta det som bestäms i dessa examensgrunder. Examen är avlagd, då personen med godkänd prestation i yrkesproven har avlagt alla de delar i examen (obligatoriska och valfria), som examen består av.

FUNKTIONÄR	TOIMIHENKILÖ	Person som arbetar med att iordningställa ett yrkesprov och är till hands under provets utförande.
FÖRBEREDANDE UTBILDNING	VALMISTAVA KOULUTUS	Utbildning som förbereder examinanden för avläggande av examensdel eller hela examen.
GRUNDEXAMEN	PERUSTUTKINTO	Motsvarar yrkesläroanstalternas yrkesinriktade grundutbildning (120 sv). Där påvisar man att man har nått den yrkesskicklighet samt de kunskaper och färdigheter som förutsätts. Kravnivån för grundexamen fastställs utgående från läroplanen för yrkesinriktad grundutbildning och examensgrunderna för fristående examen.
KUNSKAPSOMRÅDE	AMMATTITAITOALUE	Helhet som hör till obligatorisk eller valfri examensdel och som utgör tyngdpunkten i examinandens yrkesmässiga kunnande. Inom samma examen kan det finnas flera olika kunskaps-områden. Examensbeteckningarna bestäms enligt vilka kunskapsområden som examinanden avlägger med godkänd prestation.
LÄROPLAN	OPETUSSUUNNITELMA	I läroplanen beskriver utbildningsanordnaren förverkligandet av en (förberedande) utbildning, som leder till examen. Läroplanen följer de riksomfattande examensgrunderna, men beskriver de konkreta formerna för förverkligandet.
MOTTAGARE	VASTAANOTTAJA	Examensarrangörens representant som tar emot något slag av papper, material, yrkesprovsmaterial, provuppgift osv..
MÅL FÖR BEDÖMNING	ARVIOINTITAVOITE	De centrala kunskapsområden som krävs i examensdelen och som bedöms enligt examensgrunderna samt enligt de uppgjorda bedömningskriterierna.
OBJEKTSPERSON	MAALIHENKILÖ	Person som fungerar som "statist" under ett yrkesprov. Har en biroll av något slag vid yrkesprovets utförande.
PERSONLIG STUDIEPROGRAM (PSP)	HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA (HOPS)	Ett personligt studieprogram uppgörs för varje examinand och det innehåller det personliga inlärningsprogrammet.
PERSONLIG YRKESPROVSPLAN (PYP)	HENKILÖKOHTAINEN NÄYTTÖSUUNNITELMA (HENSU)	Personlig yrkesprovsplan för hur yrkesproven ska avläggas (tidtabell, yrkesprovsmiljö, hur yrkesproven avläggs etc), som utarbetas skriftligt mellan examensarrangör och examinand.

PLAN FÖR INLÄRNING I ARBETET	TYÖSSÄOPPIMISEN SUUNNITELMA (TOPS)	En plan som görs upp för hur inläring i arbetet skall genomföras. I den utformas studiehelheterna inom de yrkesinriktade studierna och målen för studiehelheterna som genomförs eller uppnås i läroanstalten och på arbetsplatserna.
PORTFOLIO	PORTFOLIO	En helhet för den yrkesmässiga kunskapen, som examinanden har samlat grundligt och som påvisar examinandens förmåga och färdigheter i branschens arbete. Portfolien kan bestå av bilder, rapporter, analyser, utvärderingar och annan typ av information, som beskriver examinandens yrkesskicklighet. Syftet är att examinanden ska utveckla sin egen förmåga att reflektera över och ta ansvar för sitt lärande. Portfolien kan bedömas som en del av yrkesprovet. Då branschens examens-kommission godkänner yrkesprovsplanen fastställer man samtidigt användningen av portfolie som en metod för bedömning.
RÅDGIVANDE ORGAN	NEUVONTAJÄRJESTÖ	Är ett skolvist organ som består av arbetsmarknadsparter och läroanstaltens representanter, vars uppgift är att utveckla samarbetet mellan företagen och läroanstalt inom ramen för yrkesutbildning genom att delta i planeringen och bedömningen.
SJÄLVBEDÖMNING/ SJÄLVUTVÄRDERING	ITSEARVIOINTI	Vid självbedömning ställer examinanden upp egna mål för inläringen, skaffar och bearbetar kunskap för att nå sina mål samt utvecklar och utvärderar sina egna slutsatser och följderna av ditt handlande. Självbedömningen utgör en del av inlärningsfärdigheterna. För att examinanden skall kunna behärska olika situation måste examinanden känna sig själv och kunna hantera sina svagheter. Examinanden måste också känna sin egen stil och kunna utnyttja sina starka sidor.
SKRIFTLIG UPPGIFT	KIRJALLINEN TEHTÄVA	Yrkesprovsuppgifterna kan bestå av olika skriftliga uppgifter, som t ex traditionella prov eller tenter som används i utbildning, planeringsuppgifter (case), reflektions-, utvärderings-, utrednings-, rapporterings- och framställningsuppgifter.
SPECIALYRKESEXAMEN	ERIKOISAMMATTITUTKINTO	Där påvisas att kraven på yrkesskickligheten i examen förutsätter att examinanden behärskar yrkesområdet som helhet och att man behärskar branschens mer krävande arbetsuppgifter. Kraven på yrkesskicklighet är fastställda så att för att nå dem förutsätts det att man efter grundutbildning har kompletterande eller fördjupande studier i branschen samt minst fem års arbetserfarenhet.

SYSTEMET MED FRISTÅENDE EXAMEN	NÄYTTÖTUTKINTOJÄRJESTELMÄ	Oavsett hur yrkesskickligheten har förvärvats kan man på ett tillförlitligt sätt påvisa och bedöma sin yrkesskicklighet och yrkesmässiga kunskande genom avläggande av fristående examen.
TREPARTSORGAN	KOLMIKANTAELIN	De branschspecifika examenskommissionerna är trepartsorgan som består av parter från examensarrangörer, arbetsgivare och arbetstagare. De tillsätts av Utbildningsstyrelsen. Trepartsorganet har ett tätt samarbete i verkställandet och utvecklandet av fristående examina.
TREPARTSPRINCIPEN	KOLMIKANTAPERIAATE	Examenskommissionen medlemmar och yrkesprovets bedömare representeras av examensarrangören, arbetsgivarparten och arbetstagarparten.
UTBILDNINGSANORDNARE	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ	Kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse eller statligt affärsverk, som Undervisningsministeriet har beviljat tillstånd att anordna utbildning
YRKESEXAMEN	AMMATTITUTKINTO	Där påvisas den yrkesskicklighet som krävs av en yrkesman på området. Kraven på yrkesskicklighet är fastställda så att för att nå dem förutsätts det att man efter grundutbildning har kompletterande eller fördjupande studier i branschen samt minst tre års arbetserfarenhet.
YRKESPROV	NÄYTTÖ	Är en examensdel som utgörs av naturliga arbetsprocesser och som bildar en helhet, som består av arbetsuppgifter och verksamhet som på ett naturligt sätt kan särskiljas och utvärderas.
YRKESPROVETS VITSORD	NÄYTÖN ARVOSANA	I grundexamen bedöms yrkesproven med underkänd, nöjaktig 1 och 2, god 3 och 4 samt utmärkt 5. I yrkes- och specialyrkesexamen bedöms yrkesproven med godkänd - underkänd.
YRKESPROVSPLAN	NÄYTTÖSUUNNITELMA	Är examensarrangörens plan för hur fristående examen och yrkesproven planeras, förverkligas och utvärderas. Yrkesprovsplanen utarbetas i första hand för att utgöra ett arbetsredskap för examensarrangören och i andra hand för examenskommissionen.
YRKESPROVSTILLFÄLLE	NÄYTTÖTILAIUSUS	En helhet som består av olika delar och som organiseras av examensarrangören och planeras i förhand. Vid yrkesprovs-tillfället påvisar examinanden sin yrkesskicklighet genom att utföra bestämda arbetsuppgifter. Yrkesprovets prestation bedöms enligt trepartsprincipen.
YRKESPROVSUPPGIFT	NÄYTTÖTEHTÄVÄ	En praktisk helhet, som följer examendelens krav och där delens kärnkompetens påvisas och bedöms.